

הלכות הדף היומי

מסכת נדרים

תוכן

- א. הנודר מן התמרים מותר בדבש תמרים מסתוניות מותר בחומץ סתוניות ... שלא נתכוון זה אלא ליוצא ממנו.....1
- ב. הנודר מן היין מותר ביין תפוחים מן השמן מותר בשמן שומשמן מן הדבש מותר בדבש תמרים מן החומץ מותר בחומץ סתוניות.....2
- ג. מן הכרישין מותר בקפלוטות מן הירק מותר בירקות השדה שהוא שם לוויי.....3
- ד. הנודר מן השמן בארץ ישראל מותר בשמן שומשמן ואסור בשמן זית ובבבל אסור בשמן שומשמן ומותר בשמן זית מקום שמסתפקין מזה ומזה אסור בזה ובוה.....3
- ה. מן הכרוב אסור באיספרגוס מן האיספרגוס מותר בכרוב.....4
- ו. מן הגריסין אסור במקפה ... מן המקפה מותר בגריסין מן המקפה אסור בשום ... מן השום מותר במקפה.....4
- ז. הטפה הטין שאני טועם אסור בהן בין קמח בין הפת גריסין שאני טועם אסור בהן בין היין בין מבושלין.....5
- ח. הדרן עלך הנודר מן המבושל.....6

דף נג.

א. הנודר מן התמרים מותר בדבש תמרים מסתוניות מותר בחומץ סתוניות ... שלא נתכוון זה אלא ליוצא ממנו

הנודר מן התמרים¹, מותר בדבש תמרים, אף על גב שעדיין שם התמרים עליו שנקרא דבש תמרים².

והנודר מדבש תמרים, מותר בתמרים.

¹ שו"ע ונו"כ יו"ד ריו יג

² ולא דמי לקומא דחלבא לפי היש אומרים דסעיף י"א, דהתם איכא תרתי, חדא עדיין שמו עליו, ועוד שלא נשתנה כל כך מצורה לצורה, דמעיקרא נמי כשהיה מעורב בחלב באותה צורה עצמה היה אלא שהיה מעורב, אבל הכא נשתנה צורתה לגמרי, לכך אינו בכלל נדרו. ועוד דמה שנקרא דבש תמרים, אינו אלא להבדילו משאר דבש שאינו מתמרים, מה שאין כן בקומא דחלבא, שמה שקורין אותה קומא דחלבא הוא מפני שעדיין תורת חלב עליו קרו ליה הכי, ולא להפריש בין קום זה לקום אחר, שאין נקרא קום אלא זה, לכך הוא כלול בלשון חלב שנדר. רמ"א לבוש שם ט"ז יז ממוהר"ר ליב מפראג

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

מסתווניות, פירוש סופי תמרים³ וי"א סופי ענבים⁴ שאינן מתבשלות אלא בסתיו מותר בחומץ היוצא מהם, אף על גב שחומץ סתווניות מקרי ועדיין שמן עליהם, מותר.

ואם אמר קונם תמרים שאני טועם⁵ או שאמר קונם תמרים אלו עלי, אסור אף בדבש או משקים היוצאים מהם, ובתבשיל שנותנין בהם טעם כמבואר לעיל דף נב: לגבי זיתים וענבים⁶.

וכן אצלינו כשנדר משעורים, מותר בשכר הנעשה מהן כיון שנשתנה צורתן, וכן אם נדר משיפון או נדר מקמח שיפון או נדר מתפוחי אדמה שקורין קארטאפי"ל או בולב"א מותר ביי"ש הנעשה מהן, וכל זה בסתם אבל אם אמר קונם שעורים אלו וכן כולם אסור בכל היוצא מהן כנוכר⁷.

ג. הנודר מן היין מותר ביין תפוחים מן השמן מותר בשמן שומשמיז מן הדבש מותר בדבש תמרים מן החומץ מותר בחומץ סתווניות

הנודר מן היין⁸ אסור גם ביין מבושל ששמו עדיין עליו⁹, ומותר בקונדיטון שהוא יין מבושל במיני בשמים¹⁰, כיון שנשתנה שמו ליין קונדיטון. ויש מי שאוסר גם בקונדיטון שהרי מכל מקום יין הוא¹¹.

אבל מותר ביין תפוחים, שאע"ג ששם יין עליו מכל מקום מין אחר הוא. י"א¹² שמותר ביין צמוקים, אלא א"כ במקום בו שליה הקונה יין היה מבורר אם כוונתו ליין צימוקים¹³. ויש אוסרים¹⁴.

³ לבוש שם

⁴ ט"ז שם יח ש"ך כא

⁵ ואם אמר קונם שאני אוכל עיין ערוך השולחן שם סעיף לד – להשי"א שאין שתיה בכלל אכילה בנדרים כמבואר לעיל.

⁶ ש"ך שם יט

⁷ ערוך השולחן שם סעיף לב

⁸ שו"ע ונו"כ שם טו

⁹ ועיין באור הגר"א כב שכתב אבל להרמב"ם דמתיר בקום כמ"ש בסי"א גם כאן מותר

¹⁰ ובתשו' מהרי"ל סימן ק"ל כתב דהיינו מבושם במיני בשמים וע"ש. ש"ך שם כג

¹¹ ולא דמי לסעיף י' בנודר מירקות דמותר בירקות שדה ממעם שיש להם שם לווי והכא נמי יש לווי דמקרי יין מבושל שאני התם דמין אחר הוא משא"כ כאן דשניהם יין ומפני שנתבשל לא הפסיד. ט"ז כ מהר"ן

¹² דעת מהר"ש הלוי חלק יו"ד סימן י"ב דמותר, ומכל מקום לא הורה כן לודאי. גליון מהרש"א שם ד

¹³ אשל אברהם אופנהיים

¹⁴ ת' תורת חסד (ס"ג) והשיג מזה על ת' מהר"ש הלוי (היו"ד סי"ב) שהתיר ביין צמוקים. חי' רע"א

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

הנודר¹⁵ מדבש סתם, מותר בדבש תמרים, דסתם דבש¹⁶ אינו אלא דבש דבורים¹⁷. מן החומץ סתם מותר, בחומץ סתווניות, דסתם חומץ אינו אלא חומץ שכר או יין.

ג. מן הכרישין מותר בקפלוטות מן הירק מותר בירקות השדה שהוא שם לווי

הנודר מהירק, אינו אוסר אלא בירקות הגדלים בגנות, אבל מותר בירקות השדה מפני שהוא שם לווי, כלומר שסתם לשון בני אדם הוא כן שקורין לירקות הגינה סתם ירק ולירקות השדה קורין ירק השדה, ואף על גב ששם ירק קרוי עליו, מכל מקום מין אחר הוא¹⁸. ובימינו אוסר גם בירקות השדה, שגם הוא בלשון ירקות בלשון בני אדם¹⁹.

ד. הנודר מן השמן בארץ ישראל מותר בשמן שומשמינ ואסור בשמן זית ובבבל אסור בשמן שומשמינ ומותר בשמן זית מקום שמסתפקין מזה ומזה אסור בזה ובזה

הנודר²⁰ מהשמן, אם הוא במקום שמסתפקין בשמן זית ודאי לא היתה דעתו אלא על מה שמסתפקין ממנו ואינו אסור אלא בשמן זית, ומותר בשמן שומשמינ.

¹⁵ שו"ע ונו"כ שם יד

¹⁶ שכל דבש זולת של דבורים יש לו שם לווי, ובהולין פ"ח [ע"ב] סבירא להו לבית שמאי סברא זו דאפר שריפה אקרי, אפר סתם לא אקרי, אבל בית הלל לא סבירא להו כן, אך י"ל לשון בני אדם שאני. אך גם בריש כיצד מברכין [ברכות לה, א] כרם זית אקרי, כרם סתמא לא אקרי. ועיין תשובת מוצל מאש [ח"א] סימן [ז] ה' בדעת מהרי"ק [שורש כ] דכל שהוא מין אחד אלא שהשם מחלקן אז רק קפדינן אשמא סתם ולא שם לווי, וגם הכא כל מתיקות פרי נקרא דבש וכשחלוק גם במינו כמו עפר ואפר, כיון דבלאו הכי הוא חלוק, לא חיישינן אשם לווי. גליון מהרש"א שם ג

¹⁷ לבוש וט"ז יש ש"ך ב, א' שנדר שלא לאכול זמן ידוע דבר הבא מן החי מותר לאכול דבש דבורים ולשתות מי דבש שקורים מע"ד. באה"ט שם יב

¹⁸ ולא דמי לזין מבושל דאסרינן סעיף ט"ו, משום דשם יין קרוי עליו, דהתם מין זה הוא אלא שנתבשל, וכל שכן דלא דמי לקומא דחלבא לפי היש אומרים, דהתם מיתסין אותו אחר החלב וכאילו עדיין חלב ממש הוא. לבוש שם

¹⁹ ש"ך שם טו

²⁰ שו"ע ונו"כ שם יז

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

ואם מסתפקין בשמן שומשמן, אינו אסור אלא בשמן שומשמן ומותר בשמן זית.

ואם מסתפקין בשניהם אסור בשניהם אף על פי שרוב סיפוקן מאחד מהם, מכל מקום יש להסתפק שמא זה אף למיעוט נתכוין²¹ וספק נדרים להחמיר.

דף נג:

ה. מן הכרוב אסור באיספרגוס מן האיספרגוס מותר בכרוב

הנודר מן מהכרוב²², ו"א²³ שמותר באספרגוס²⁴ על אף שהוא ממשפחת הכרוב²⁵. מהאספרגוס, מותר בכרוב, דשני מינים הם. וי"א²⁶ שהנודר מהכרוב אסור באספרגוס שנחשבים מין אחד ומאספרגוס מותר בכרוב. מהכרישין, מותר בקפלוטות²⁷.

הנודר מהכרוב ו"א²⁸ שאסור במים שנשלק בהם הכרוב.

ו. מן הגריסין אסור במקפה ... מן המקפה מותר בגריסין מן המקפה אסור בשום ... מן השום מותר במקפה

הנודר²⁹ מן הגריסין, אסור במקפה של גריסין שהוא תבשיל עב של גריסין, ואף על גב שלגבי הנודר מן הבשר הוא מותר במקפה, אינו דומה, שם נקרא

²¹ ולא אזלינן בתר רובא דספק נדרים להחמיר. ש"ך שם יד

²² שו"ע ונו"כ שם י

²³ לבוש שם

²⁴ וכל זה אינו ידוע לנו כלל. ערוך השולחן שם סעיף ל

²⁵ מ"ז יג מרש"י

²⁶ מ"ז שם יג שכך יש לגרום בשו"ע

²⁷ וכל זה אינו ידוע לנו כלל. ערוך השולחן שם סעיף ל

²⁸ הרמב"ם פ"י אספרגוס מי שלקות של כרוב עכ"ל וא"ל להרמב"ם למה אסור לנודר מכרוב מהאספרגוס מ"ש מנודר מבשר דאמרינן בסמוך דמותר ברוטב דיש לומר דבנדרים הולכין אחר לשון בני אדם ובזמנם היו קורין גם לאספרגוס כרוב ולא לכרוב אספרגוס משא"כ בבשר ורוטב שמעולם לא היה נקרא בימים ההם לרוטב בשר כן נ"ל.

²⁹ שו"ע ונו"כ שם י

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גדרים

סתם מקפה, כאן מקפה דגריסין³⁰, וכיון דשם גריסין עמו נכלל גם כן בלשון גריסין.

אבל אם אמר מקפה³¹ של גריסין אינו אוסר אלא במקפה ולא בגריסין וכל שכן באמר מקפה בלבד שאינו אוסר אלא במקפה ולא בגריסין או מקפה גריסין.

הנודר מן המקפה אסור בשום, דלשון מקפה כולל כל דבר קפוי ועבה, ושום נמי קפוי הוא, שממחין אותו במעט מים ונאכל בכך ועוד. ששום רגילין ליתן בכל מיני מקפה כי נותן טעם הוא והשום הוא המקפה³². מהשום, מותר במקפה³³.

מהתבלין, אסור בחיין ומותר במבושלין. ואם אמר קונם תבלין שאני טועם או אוכל³⁴ אסור בחיים ומבושלים. ודע שכל דבר הבא ליתן טעם בקדירה כגון שומין ובצלים וכיוצא בהם, הכל נכלל בשם תבלין, ובהם הוא ששייך לחלק בין חיים למבושלים, אבל בפלפלין וכיוצא בהן אין שייך לחלק בהם בין חיין למבושלין³⁵.

ובכל הנזכר אם אמר אם אמר קונם שאני טועם³⁶ או שאמר קונם אלו עלי, אסור אף בהיצואים מהם, ובתבשיל שנותנין בהם טעם כמבואר לעיל דף נב: לגבי זיתים וענבים³⁷.

ז. חטה חטיין שאני טועם אסור בהן בין קמח בין הפת גרים גריסין שאני טועם אסור בהן בין חיין בין מבושלין

³⁰ ודע דלפי מה שאנו רגילין לפרש דגריסין הוא אותן שקורין פאסאליא כמ"ש בס"י ק"ץ לעניין שיעור כתם אין דרכן שיאכלו אותם בלא תבשיל ובוודאי לפי מקומותינו לא שייך זה רק במיני קמניות שקורין ארבע"ס בא"ב שאלו נאכלין חיים ומבושלים וגם עושים מהם מקפה דהיינו תבשיל. ערוך השולחן שם סעיף כט

³¹ שאין עושיין מגריסין לברן מקפה אלא מכמה מינים עושיין מקפה. מ"ז שם עא

³² מ"ז שם יא מהרא"ש

³³ דמידו אחרינא הוא ונ"כ אין נקרא שם השום על המקפה לקרותו מקפה של שום כמו שהוא בגריסין מ"ז שם

³⁴ מ"ז שם יב

³⁵ שייך שם יב מהב"י וכ"כ הלבוש, אמנם לפי לשונינו איני יודע מה המה התבלין הנאכלים חיין הלא אצלינו כל מין תבלין אינו הולך רק לתבשיל שנתבשל או שנצלה ואין אנו בקיאים בזה ובוודאי לפי לשונינו מי שאסר עליו תבלין כוונתו לתבל בו את הקדירה או הצלי ויש להתיישב בזה וצ"ע ערוך השולחן שם סעיף כט

³⁶ ואם אמר קונם שאני אוכל עיין ערוך השולחן שם סעיף לד – להשי"א שאין שתיה בכלל אכילה בגדרים כמבואר לעיל.

³⁷ שייך שם יט

הלכות הדרף היומי

מסכת גדרים

הנודר³⁸ מן החטין, אסור בהן בין חיין בין מבושלין. חטה שאיני טועם, אסור באפויה ומותר לכוס היה. חטים שאיני טועם, מותר באפויה ואסור לכוס, חטה חטים שאני טועם, אסור בהן בין קמה בין פת בין באפוי בין חי בין מבושל.

גריס³⁹ שאני טועם, אסור לאוכלן מבושלים ומותר לאוכלם חיין. גריסין שאני טועם, אסור לאוכלם חיים ומותר לאוכלם מבושלים. גריס גריסין שאני טועם, אסור לאוכלם חיים ומבושלים.

ורין זה אינו לפי הלשון שלנו ויש לכל אחד לשער במיני קטניות לפי מנהג הלשון שבמקומו, ונראה שנאמן לומר כך וכך היתה כוונתי⁴⁰.

האומר פת חטין ושעורין וכוסמין עלי, אינו אסור אלא בפת חטין ופת שעורין ופת כוסמין, דפת דקאמר קאי על כולם. ויש מחמירין לאסור אף בשעורין וכוסמין לגמרי, שכיון שהזכיר פת בראשונה קאי על כולם, וכיון שלא הזכיר פת בכולן אסר עליו האחרים אפילו שאינם פת, אלא אם כן אמר שלא היתה כוונתו רק אפת, שאז נאמן, או שידוע שלשון בני אדם שבאותו העיר כן הוא, שאז הולכין אחר לשון בני אדם.

הדרן עלך הנודר מן המבושל

³⁸ שו"ע ונו"כ שם כ

³⁹ שו"ע ונו"כ שם כא

⁴⁰ ערוך השולחן סעיף ל

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>